

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1019/2
Podgorica, 28.07.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Adria TV“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Adria TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja odredbi člana 85 st. 1, čl. 89 st. 1 i čl. 95 st. 1 tač. 2 i tač. 4 Zakona o elektronskim medijima, čl. 13 st. 1, čl. 37 st. 1, čl. 58 st. 1 i čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 36/11), prilikom emitovanja prenosa muzičkog festivala „Skale“, dana 28. juna 2022. godine, u terminu od 20:59:29 do 22:50:13 sati.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama,
 - b. emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno telepromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 89 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c. kršenje uslova da sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu robe ili usluga sponzora, posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tačka 2 Zakona o elektronskim medijima i član 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - d. kršenja obaveze da sponzorisani program jasno označi kao takav na primjeren način, imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, na početku, tokom i/ili na kraju programa (čl. 95 st. 1 tač. 4 Zakona o elektronskim medijima i čl. 58 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „Adria TV“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Adria TV“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privrednom društvu „Adria TV“ d.o.o. iz Podgorice nalaže se da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Adria TV“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla emiteru televizijskog programa 'Adria TV' upozorenje zbog toga što je dana 28. juna 2022. godine, u okviru programskog sadržaja 'Skale', emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini iako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Emiter je upozoren i zbog toga što je propustio da jasno označi sve sponzore programskog sadržaja i istovremeno direktno podsticao na korišćenje usluga sponzora programa.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog opšteg televizijskog programa „Adria TV“, privrednog društva „Adria TV“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: „emiter“), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) je konstatovala da je dana 28. juna 2022. godine, uživo prenosio muzički festival „Skale“ u terminu od 20:59:29 do 22:50:13 sati (1 sat 50 minuta 44 sekunde).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u sklopu emitovanog programskog sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-02.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je emiteru dostavila nalaz Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-1019/1 od 06.07.2022. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b) Pravilnika).
- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- Sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (čl. 8 st. 1 tač. 17 Zakona i čl. 4 st. 1 tač. n) Pravilnika).
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.
- Član 95 st. 1 tač. 2 Zakona i čl. 61 Pravilnika propisuju da sponzorisanе AVM usluge i programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge. Tačkom 3 istog stava člana 95 Zakona propisano je da usluge ili program moraju biti jasno označeni da su sponzorirani, dok je tačkom 4 istog stava člana 95 Zakona i članom 58 Pravilnika je propisano da „kada je program sponzorisan u cjelini ili djelimično, mora jasno biti označen imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što je upućivanje na njegov/e proizvod/e ili njegovu/njegove uslugu/usluge ili njegov prepoznatljiv znak na primjeren način za programe, na početku, tokom i/ili na kraju programa.“

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je, dana 28. juna 2022. godine, u terminu od 20:59:29 do 22:50:13 sati (1 sat 50 minuta 44 sekunde) uživo je prenosio muzički festival „Skale”.

Prilikom najave sadržaja emitovana je grafika sa informacijama kako slijedi:

Adria i Radio S predstavljaju / Powered by m:tel / SKALE festival nove muzike / Muzička selekcija Radio S / Scenario Žarko Jokanović / Režija Stanko Crnobrnja / SKALE

Prilikom odjave sadržaja emitovan je logo kompanije m:tel uz oznaku pokrovitelja, kao i informacije: *Organizatori / ADRIA / RADIO S*

2. U terminu od 21:20:31 do 21:21:07 (36 sekundi), voditeljka u backstage-u, uoči razgovora sa jednim od učesnika festivala, čita unaprijed pripremljen tekst.

Voditeljka: *„Evo dok čekamo Saleta da stigne možemo da čujemo i poruku naših prijatelja. Vaš prvi korak na crnogorskom tlu neka bude na aerodromima Crne Gore. Mi smo vaša širom otvorena kapija za nezaboravna iskustva na veličanstvenim, nekada i skrivenim plažama, vrata ka avanturama u neodoljivim kanjonima i na ponosnim visokim planinama. Aerodromi Crne Gore čekaju vas i prate na srećnom putu ka ostvarenju vaših snova. To je ono što kažu prijatelji našeg festivala.”*

Tokom opisanog dijela sadržaja nije emitovano grafičko obavještenje o postojanju komercijalne AV komunikacije.

3. U terminu od 21:31:20 do 21:31:36 (16 sekundi), prilikom uključanja u program voditeljka saopštava tekst u nastavku.

Voditeljka: *„Naravno, ne smijemo da zaboravimo ni naše kolege koje su pomogle da sve ovo večeras sjajno izgleda. Dakle, za osvježanje naših radnika iza i oko scene, pobrinula se kompanija „Alkose” d.o.o., diskont pića „Herceg Novi” i „Naš diskont” iz Nikšića.”*

Tokom opisanog dijela sadržaja nije emitovano grafičko obavještenje o postojanju komercijalne AV komunikacije.

4. Analizirani segmenti programskog sadržaja emitovani u terminu od 21:20:31 do 21:21:07 sati, odnosno, u terminu od 21:31:20 do 21:31:36 sati, su naglašeno promotivnog karaktera, za koji se ne može naći uredničko opravdanje.

5. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- kroz vođenje muzičkog programa festivala prezentuje se uluga Aerodroma Crne Gore i preporučuje ponuda kompanija „Alkose” d.o.o., diskont pića „Herceg Novi” i „Naš diskont” iz Nikšića, a gledaocu se obraća kao potencijalnom korisniku i potrošaču. U toku analiziranog segmenta programskog sadržaja voditeljka je preuzela ulogu prezenaterke i direktno promovisala usluge i ponudu ovih lica.

- analizirani segmenti programskog sadržaja mogu dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se u programu predstavljaju usluge i ponuda ovih lica, i to usluge aerodroma kao dio turističke ponude i ljepota Crne Gore, dok se ponuda kompanija „Alkose” d.o.o., diskont pića „Herceg Novi” i „Naš diskont” iz Nikšića predstavlja kao dio organizacije festivala, kroz pohvalu radnika koji rade na realizaciji festivala.

- navedeni djelovi emisije imaju naglašeno promotivni karakter i u velikoj mjeri su posvećeni promociji pomenutih poslovnih subjekata. Ukoliko voditelj preuzima ulogu prezenaterke određenih proizvoda/usluga ili se tokom trajanja emisije ističu unutar programa proizvodi ili usluge poslovnog subjekta, ovakvo preporučivanje se smatra telepromocijom. Dakle, citirani segmenti programskog sadržaja se nedvosmisleno mogu smatrati oglašavanjem i trebalo je da budu označeni kao telepromocija.

6. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da je emiter propustio da predmetne djelove sadržaja označi kao telepromociju, što je propisano članom 89 stav 1 Zakona i članom 37 stav 1 Pravilnika, te da je riječ o prikrivenoj komercijalnoj audiovizuelnoj komunikaciji,

odnosno telepromociji koja nije bila prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

7. Prilikom emitovanja programa, emiter nije ispunio zakonsku obavezu da programski sadržaj, koji je bio sponzorisan, jasno označi na početku, tokom i/ili na kraju programa kao takav. Navodi „...da čujemo i poruku naših prijatelja. Vaš prvi korak na crnogorskom tlu neka bude na aerodromima Crne Gore“, kao i „...ne smijemo da zaboravimo ni naše kolege koje su pomogle da sve ovo večeras sjajno izgleda. Dakle, za osvježanje naših radnika iza i oko scene, pobrinula se kompanija „Alkosest“ d.o.o., diskont pića „Herceg Novi“ i „Naš diskont“ iz Nikšića“ ukazuju da se radi o programskom sadržaju sponzorisanom od strane Aerodroma Crne Gore i navedenih pravnih lica. Na ovaj način emiter je propustio obavezu da sponzorisan program jasno označi kao takav na primjeren način na početku, tokom i/ili na kraju programa, što je propisano čl. 95 st. 1 tač. 4 Zakona i čl. 58 st. 1 Pravilnika, navođenjem imena, logotipa i/ili drugog simbola sponzora.
8. Takođe, ovakvi navodi ukazuju na namjeru emitera da kroz isticanje sponzora predmetnog programskog sadržaja utiče na gledaoce i to promotivnim upućivanjem na njegove usluge, čime je prekršio član 95 stav 1 tačka 2 Zakona i čl. 61 Pravilnika, koji zabranjuju da sponzorisan AVM usluge i programi direktno podstiču na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga sponzora, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnog sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i obaveze da telepromocija (kao vid komercijalne audiovizuelne komunikacije) mora biti lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja. Takođe, emiter nije na primjeren način označio da je emitovani programski sadržaj od 28. juna 2022. godine bio sponzorisan od strane pomenutih pravnih lica, odnosno prekršio je Zakon u dijelu zabrane direktnog podsticanja na kupovinu usluga sponzora programa posebnim promotivnim upućivanjem na njegove usluge.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter objavljivanjem programskih sadržaja prekršio čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1 i čl. 95 st. 1 tač. 2 i tač. 4 Zakona, čl. 13 st. 1, čl. 37 st. 1, čl. 58 st. 1 i čl. 61 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglaši emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Adria TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje, a informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Adria TV“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

DIREKTOR
Goran Vuković

Goran Vuković